

Передплата

на «РУСЛАНА» виходить:

в Австрії:

на члн рік . . . 20 кор.
 на рік . . . 10 кор.
 на чверть року . . . 5 кор.
 на місяць . . . 170 кор.

За границею:

члн рік . . . 18 рубль
 або 36 франків
 на рік . . . 8 рубль
 або 18 франків

Посилковне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і думу ми виреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмях М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділя і руских свят
 о 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і
 експедиция «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровского (Хорун-
 щини). Експедиция місцева
 в Агенції Соколовского в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає слідше
 напередіє застереженя.—
 Рекламації неопечатаніє
 вільні від порта.— Оголо-
 шеня звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і прив-
 атні домесеня по 30 сот.
 від стрічки.

Змаганя і програма галицьких Москалів.

(Δ) Коли ще декому не було ясно і зрозуміло, що так звані у нас деякими дневниками «Старорусини» (Starorussin) змагають до змосковцєня нашої суспільности, нашої мови й літератури, нашої школи, що они бажають конечно обединити ся з Москалями в Росії і самі себе такими вважають (закриваючи се від часу хитро обдуманими висловами «общерусский литературный язык», «русский народ», «русско-народный клуб» і т. п.), то тепер хиба і таким повинні отворити ся очі і такі повинні би прозріти, де і до чого веде робота наших галицьких Москалів. Ось тепер розіслали они по громадах печатаний взорець петиції, щоби наші громади підписували їх і надсилали д-рови Маркову до державної ради.

Отся петиція звучить дословно:

«Галицько-руський народъ по своему историческому прошлому, культурѣ и языку стоить въ тѣсной связи съ заселяющимъ смежныя съ Галиціей земли малорусскимъ племенемъ, которое вмѣстѣ съ великорусскимъ и бѣлорусскимъ составляетъ цѣльную (?) этнографическую группу т. е. русскій народъ. Языкъ этого народа, выработанный тысячелѣтнимъ трудомъ всѣхъ русскихъ племенъ (?) и занимающийъ въ настоящее время одно изъ первыхъ мѣстъ среди остальныхъ языковъ, Галицкая Русь (?) считала и теперь считаетъ своимъ (?) и за нимъ лишь (?) признаетъ исключительное право быть языкомъ литературы и науки. Доказательствомъ этого является то обстоятельство, что за права этого (?) языка у насъ, въ Галицкой Руси, боролись такіе выдающиеся дѣятели какъ: Яхимовичъ (?), Зубрицкий, Иосифъ Сембратовичъ (?), Наумовичъ, Площанскій, Адольфъ Добрянскій, Н. Устьяновичъ (?), Дѣдицкий, Головацкий, Петрушевичъ, Гушалевичъ; изъ младшихъ же: Залозецкій, Свистунъ, Владиміръ Хилякъ, Мончаловскій, Иванъ Левицкий, Дудыкевичъ, братья Марковы, Вергунъ, Яворскій, Святитскій, Глѣбовицкий, Глушкевичъ, Аѳ. Полянскій и многіе другіе. Общерусскій литературный языкъ у насъ въ Галиціи въ повсемѣстномъ употребленіи (?). Галицько-русскія общественныя учрежденія, студенческія русскія общества во Львовѣ, въ Черновцахъ, въ Вѣнѣ, въ Прагѣ ведутъ пренія, протоколы и переписку на русскомъ литературномъ языкѣ. Даже въ народныхъ собраніяхъ (?) въ послѣднее время употребляется этотъ языкъ.—На томъ же языкѣ у насъ издавались и издаются ежедневныя и періодическія изданія какъ: Слово, Проломъ, Червонная Русь, Галицкая Русь, Галичанинъ, Бесѣда, Стракопудъ, Изданія Галицько-русской Матицы,

Русская Библиотека, Живое Слово, Живая Жысль, Славянскій Вѣкъ, Изданія Общества им. Михаила Качковскаго (і сойм на се ухвалив 10.000 кор. підмоги!!!) расходящіяся въ десяткахъ тысячъ экземпляровъ — и многія другія.

Ссылаясь на вышеизложенное, нижеподписавшіеся просятъ:

Высокая Палата изволить признать законодательнымъ порядкомъ за общерусскимъ литературнымъ языкомъ, права гражданства въ предѣлахъ королевствъ и краевъ, представленныхъ въ Державной Думѣ, а именно:

1) ввести русскій языкъ какъ преподавательный въ начальныхъ школахъ, среднихъ учебныхъ заведеніяхъ и прочихъ подобныхъ училищахъ русской части Галиціи, которое-то введеніе будетъ содѣйствовать поднятію низкого въ настоящее время образовательного уровня въ этихъ школахъ;

2) приступить къ разработкѣ вопроса относительно основанія русскаго университета во Львовѣ; пока это послѣдуетъ, приступить безотлагательно къ скорѣйшему учрежденію въ ц. к. университетѣ львовскомъ кафедръ: русскаго литературнаго языка, русской литературы, русской истории и истории русскаго права.

Въ виду того, что признаніе за общерусскимъ литературнымъ языкомъ правъ гражданства въ предѣлахъ Австрії и распространенія знанія этого языка настоятельно требуютъ и общегосударственныя интересы, какъ это доказали депутаты Клофачъ и Колишеръ въ 385 засѣданіи Державной Думы отъ 22. февраля 1906 г. и депутатъ д-ръ Марковъ въ своемъ запросѣ сдѣланномъ предсѣдателю министерства 16. іюля 1907 г., мы ниже подписавшіеся надѣмся, что Высокая Палата какъ представительница культуры и прогресса и ревнительница интересовъ государства, внемлетъ нашей просьбѣ и отнесется по достоинству къ культурному мировому русскому языку.

Ось до чого змагають наші галицькі Москаліки, щоби московщину (котру они для обаламучєня несвідомихъ називають «русскимъ языкомъ») ввести в народних (начальныхъ) і середнихъ школах і іншихъ подібнихъ в Галичині, приступити до основанія московского (русского) університету у Львові а поки се буде переведене, оснувати в теперішнім університеті катедри: московської мови і літератури, московської історії і історії московского права. Змаганє се доволі яснє і зрозуміле, а повинні би се зрозуміти також раз і наші міродатні круги, куди веде ся дорога?

Наведені в петиції імена тих людей, що змагали до тої мети, як Дениса Зубрицького, Головацького, Дідицького, Наумовича, Площанського, Дудикевича і т. п.

дають виразне пятно програмі, якої держать ся наші галицькі Москалі, яку они намагають ся перевести в житє, накинути не лише рускій інтелігенції, але навіть нашому селянству, між котрим придбали собі вже чимано апостолів. Є се та Погодицька обединительна ідея, про котру ми нераз писали, а котрої до недавна нераз відпекували ся про людске око москвофільські круги, придержуючи ся хитро т. зв. Zweiseelentheorie, а уміючи грати з великою справністю сю ролю, вспіли навіть в галицькім соймі виманити підмогу для общества ім. Качковскаго, заснованого пов. Іваном Наумовичом для розповсюджуваня єго змагань посеред руского селянства і міщанства.

Тепер уже вважають они сю хвилку пригідною, щоби зовсім без маски, явно і виразно з підмогою русско-народного клуба в державній раді і з підмогою зачаджених москвофільствомъ деяких Чехів, як Кльофач і т. п. переводити в житє свої задушевні бажаня. Одначе щоби хто не думав, що се такі собі зовсім невинні демонстративні змаганя деяких загорілих голів, звернемо ще бачність і на інші докази, куди то має нас завести та дорога виказувана проводирами галицьких москаликів.

Що й но тепер появилася брошура професора Гімн. і б. посла д-ра Миколая Антоневича п. з. «Наше нинѣшное положеніе» (Эпизоды изъ новейшей истории). Є се зібрані разом, перероблені і доповнені статі єго, поміщені в «Галичанин» під кінець 1906 р. з додаткомъ вступного слова від автора. Тут говорить він ясно і виразно:

«Намъ, приговореннымъ на политическую смерть въ Австрії (?), нельзя бити навозомъ для политики польской, нѣмецкой и австрийской; остается только идейный, хотя и тернистый но патриотический путь, а цѣль єго: національное и культурное единство всего русскаго міра!»

Що автор не додав тут також «политическое единство», то зробив се лише побоюючись прокуратурі, алеж з єго слів се виразно виходить, бож він виразно говорить, що нібито ми засуджені на політичну смерть в Австрії, що нам годі бути навозом австрийської політики, отже оглядає ся за иншою дорогою, иншим путем і бачить в единствѣ всего русскаго міра.

А те, чого не доповів з цензурних причин д-р Антоневич, виспівав в ч. 262 «Галичанин», пишучи про сю брошуру д-ра Антоневича. Ось що пише сей дне-

вник московської агенції: «Та интересная поучительная брошюра убѣдитъ каждого здоровомыслящего, що лишъ одна дорога, указанная намъ св. Владиміромъ захваленная нашимъ славнымъ Ад. Ив. Добрянскимъ, Ант. Петрушевичемъ, Як. Теод. Головацкимъ и другими ведеть къ цѣли. Появившаяся брошюра станеть кропиломъ на влѣзливыхъ обманщиковъ-агитаторовъ и для того то должна она находится не только въ каждой нашей читальнѣ, но также въ каждомъ сознательномъ русскомъ домѣ. Въ книжной лавцѣ продаетъ она по 25 гел. за екземпляръ, а самъ авторъ (Львовъ ул. св. Іосифа н-ръ 4.) опускаеть 20% изъ той цѣны для меньше состоятельныхъ, жаждущихъ наукъ и знанія меньшихъ братьей».

Ся брошура, яку «Галичанін» захвалює для «жаждущихъ наукъ и знанія», є в дійсности обдуманна на баламученє несвідомих науки і історії людей, що би їм впоити переконанє, що лише в Росії наше спасенє. Наші Галицкі Москалі так часто люблять послугувати ся зворотом про «свѣто-Владимірській путь» і тут в наведеній оповістці «Галичанін» вговорює, що для нас «лишъ одна дорога указанная намъ св. Владиміромъ». Се для ширшихъ кругів мало зрозумілий зворот, отже треба тут пояснити, як то інтерпретують нашим народним верствам московські проповідники. Відома річ, що московські централістичні історики називають князя св. Володимира «собрателемъ русскихъ земель», значить і теперішній володар російської держави, котрого они вважають наслідникомъ св. Володимира, повинен піти сею дорогою вказаною св. Володимиром, і що нам остав лише сей свѣто-Володимирский путь, объединити ся з Росією. А ся дорога, як дальше виводить «Галичанін», захвалена Адольфом Ів. Добрянскимъ зовсім ясна, — отже проте нема що розводити ся, бож процес Ольги Грабар, в котрім він грав головну ролю в 1882 р., єго діяльність на Угорщині, єго зятя Геровского (в Інсбруку а тепер в Чернівцях), єго внука, молодого Геровского, що відограв відому ролю з о. Давидяком на вічу в Нар. Домі, поясняє, куди мала і має вести та захвалена ним дорога. Імена Дениса Зубрицкого, Головацкого і Дидицкого, їх переписка з Погодином і з Лебединцевим і оправославленє Холмщини, імя Наумовича і введеє православія в Гниличках, отсе все вказує виразно, що із змосковцєнем Галичини має рівнорядно відбувати ся оправославленє руского народу, а тим способом яко зрілий овоч попаде батюшці-царєви і єдинство всеєго русского міра буде довершенє. Супроти сеї роботи нашої московської агенції, котра таким обаламучувачєм широких верств народних бажає виманити підписи на наведену в горі петицію, що би державній раді і правительству показати, ніби то справді в Галичині і в Австрії живуть Москалі, котрі не хотять бути навозом австрійської політики, а бажають і в школі і в прилюднім житю мати московщину, не повинен мовчати

русский клуб, а прилюдною заявою нап'ятувати таке Геростратівське діло. Алеж і правительственні круги повинні уже раз зрозуміти, куди веде така робота.

Із Софії

(в Болгарії).

Як ми вже звіщали, земляк наш др. Михайло Зобків, секретар суду в Сераєві і дотеперішній доцент загребського університету, обняв катедру цивільного права в софійській університеті, де єму вельми добре веде ся. Всі вісти розповсюджені галицкими часописями про події на тутешнім університеті, зовсім неправдиві. Тут панує цілковитий спокій. Університет сам собою великий. Минулого року було тут 1333 студентів, а тепер є його 200. З того на виклад проф. Зобкова записаних 64 і всі ходять пильно на виклади. Проф. Зобків викладає тепер хорватско-сербскою мовою, послугуючись потроха й московщиною, котру тут Болгари найліпше розуміють. Договір з правительством заключив проф. Зобків на три роки і іменованій звичайним професором з платою 10.000 франків і 1000 ф. на подорож (Поляки галицкі професори іменовані надзвичайними), а сю плату мають ще підвишити, що би лише задержати нашого земляка у себе.

Проф. Зобків є одиноким звичайним професором на тутешнім університеті, всі інші (всіх 8) є або надзвичайними або доцентами.

Софія місто дуже гарне, справдешне велике місто, хоч житє тут о половину дешевше, як в Сераєві або Відні.

З України.

(Ковець).

Миргородський повіт (на Полтавщині). Учителі Миргородського повіту таки діждались своєї власної бібліотеки: з початку нового шкільного року при земській управі відкрилась учительська бібліотека: учителі так давно, так нетерпляче дожидались її. Здає ся, що в 1904 році земські збори призначили на сю бібліотеку тисячу карбованців і крім того що річно для доповненя єї новими книжками та журналами — по 100 карб. Управа закликала учителів вибрати проміж себе кілька душ в комісію для складаня каталога бажаних для бібліотеки книжок. Учителі разом з управою щиро заходились біля складаня відповідного каталогу і він швидко був готовий. Оставалось тільки замовити потрібні книжки відкіль слід. Аж тут надійшли всім відомі події. Було не до бібліотеки. Справа з нею на деякий час припинилась. А коли через рік она знову ожила, то вже не було ні того каталогу, що над ним колись так приязно працювала комісія, ні того запалу, що управа виявляла до сеї справи раніш. Тепер управа сама складала новий каталог і покликала декого з учителів переглянути єго, але се не був каталог бажаних для бібліотеки книжок, а швидче, мовляв дехто, реєстр тих книжок, що залежались у власній земській книгарні. І от з отсих самих книжок, що випадково трапились на той час в земській книгарні, їх набралось карбованців на 300 або 400, управа і відкрила бібліотеку для учителів.

Таким чином, замість справжньої бібліотеки, — що можна булоб спорудити на 1300 карб., — вийшла тільки по-

доба єї, бо не можна, справді, вважати за бібліотеку ту безсистемну збірку книжок, що випадково залишилась в земській книгарні. Єсть там, правда чимало книжок і користних, хороших; особливо приємно вражає те, що у відділі красного письменства є багатенько книжок українських, але на жаль, тут, як і по всіх інших відділах, не має ніякої систематичности. А такий поважний для учителів відділ, як педагогічний, зовсім бідний книжками.

Тихий.

Лубні (Полтавщина). До справи народної освіти. Місцена земска управа подала на розгляд черговим земским зборам доволі цікавий звіт про заведеє загальної освіти в лубенському повіті. В звіті земство зазначує, що оно завсе не шкодувало коштів на народню освіту, витрачаючи на сю справу щорічно 25% свого бюджету, але всеж головна мета — забезпеченя загальної початкової освіти — ще дуже далека, тому, що в земствах не вистача потрібних на се коштів. Тепер уряд має прийти на допомогу земствам у сій справі, виробивши проєкт загальної освіти в державі; проєкт прямує до того, що би усім дітям можливо було придбати потрібну освіту. Вважаючи на се, шкільна комісія губернского земства виробила для всеї Полтавщини (для кожного повіту окремо) проєкт загальної освіти; єго ухвалили губернські земські збори 28. мая 1907 р. і пораяли, що би єго розіслано кожному повітовому земству для обміркованя на місцях, а потім що би они подали єї проєкти на розгляд міністерства народної освіти, що має видавати земствам запомогу в розмірі найменшого жалованя учителям 360 карб. і законоучителям — 60 карб. щорічно на кожную ухвалену школу, рахуючи на 50 учнів на одного учителя і одного законоучителя.

Всіж інші трати має взяти на себе земство. По зазначеному проєктові, що би досягти забезпеченя загальної освіти в повіті, потрібно ще відкрити 47 шкіл. Учителів для сього потреба ще, крім тих що тепер є, — 136 чоловік та законоучителів — 82. Будинків для шкіл треба буде збудувати зовсім нових 38, і перебувати доведе ся 52 будинки. Здійснитись сей проєкт має на протязі 10 років після того часу, як єго буде ухвалено міністерством народної освіти.

Про викладову мову в школах ні в звіті ні в проєкті не згадано ані одним словечком*).

М. Багачка. (Миргородського повіту). У нас занедено споживну крамницю. Уже в ній і торгиде, може з місяць. Невеликий час, а про те користь від крамниці кожному видно, бо тепер по всіх інших крамницях крам багато подешевшав. Хоть як крамарі лякали, що із споживної крамниці нічого не вийде, що й гроші пропадуть тих, хто подавав паї, та вже тепер кожному видно, чого крамарі так боялись, чого так жаліли за людськими грішми... Не помогли й ті брехні, що хтось так охоче розпускав, та й тепер розпускає про споживну крамницю. Справа в ній стала на певний шлях. Усі, хто тільки розуміє, що то за споживна крамниця і яка від неї може бути користь, записують ся в члени товариства споживного.

На жаль і тут не обійшлось без сумного випадку; ті люди, що здавалось би, найбільше повинні розуміти користь від споживних крамниць, та найбільше працювати для їх заснованя, такі як наше духовенство, — не тільки й паль-

*). Повинноб земство заявити, що в народних українських школах не може бути иншої викладової мови, як українська. — Ред. Рус.

цем не поворухили на користь сих крамниць, а ще стали їм на перешкодї, відбираючи охоту від них і в інших людей. Причина такого зячища, бачте, та, що в споживній крамниці оден з приказчиків — єврей; от через те саме наше духовенство й становить ся вороже до такої доброї і корисної речі. Щож робити, коли в Багачці не має красшого приказчика з православних!... Отже наші діячі кажуть, що нехай красше справа гине, ніж працювати разом з євреєм.

Миколаїв (Херсонщина). Наше Товариство «Просьвіта» уряджувало літературно-музичний вечір; у тому вечері ласкаво згодив ся прийняти участь артист імператорської опери, Морський. Вечір пройшов з надзвичайним успіхом. Головним номером, звісно, був виступ високоповажаного артиста. З початку було читане і деклямації, а потім на сцені з'явив ся д-ій Морський. Могутня постать, дуже симпатичне обличчя сього артиста-Українця зараз же прикували до себе увагу всіх присутних; они привітали артиста оплесками, а одна з просьвітнянок піднесла єму лавровий вінок з національними стяжками й з написом „Шановному артистові Гаврилові Олексійовичу Морському, від вдячної Ради Українського Товариства „Просьвіта“ в Миколаєві, 24. Листопаду 1907 року« — і витала д. Морського від усього Просьвітнього Товариства. Відповівши на привітання, д-ій Морський розпочав свій номер співом «Думи мої, думи мої» (слова Шевченка, музика Гордієва). При перших же звуках публіка замерла. Не буду довго спинятись на виконанні, скажу тільки, що високоповажаний артист, опріч свого українського типічного обличчя, — має і чутку ліричну душу. Він серцем артиста зрозумів той стан душі, що мав поет-мученик в ту хвилину, як писав свої вірші; артист заставив публіку мимохіть глянути в той бік, де красувало ся погруддє Шевченкове, повите руншиками, і згадати того, хто і думи і все своє життя віддав ненці Україні. Грім оплесків був нагородою артистові за єго спів. Потім д. Морський проспівав „Од села до села“ і „На вгороді постирнак“. Публіка щиро й гаряче дякувала артистові і багачко разів викликала єго. Після вечера, любого артиста провели до пристані деякі з членів Ради і інші просьвітняни. На прощанє д. Морський виявив своє повне

задоволенє Просьвітою, а в просьвітняна завжди залишить ся приємний спогад про свого славного земляка-артиста.

Недоля.

Ж и т о м и р. Наше товариство Просьвіта таки існує: оно затверджене і отсе вже Рада товариства клопочеть ся про те, щоб почати свою діяльність; в Раді видні такі учасники — дд. Кравченко і Щербидкий; они такі люди, що мають багато звязків у Житомирі, то щось улаштують.

Волинюк.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Парамона, Фал.; римо-кат.: Александра. — В п'ятницю: руско-кат.: † Андрея ап.; римо-кат.: Лукії, Отвлії.

— **Осторога перед виїздом до Америки.** Від Всеч. о. В. Петрівського в Філадельфії (Па. 1105 Nr. — 63 str.) дістаємо отсе письмо: Богато людей в Галичині просило мене, щоб я їх звістив, чи легко можна найти роботу в Америці, і чи суть гарні зарібки? Тож всім інтересованим подаю до відомо, що зарібок в Америці тепер дуже тяжко, а если і удасть ся найти роботу, то треба тяжко робити за півдармо. Уже тисячі робітників не мають роботи, бо многи фабрики або застановили цілком роботу, або зменшили продукцію своїх виробів. Се звичайно буває так в тім часі, коли приходить до вибору президента. Тож і тепер се повтарає ся. Також остерігаю наших інтелігентів як учителів, гімназьястів, півців церковних і взагалі тих людей, що не привикли до тяжкої праці, щоб не їхали до Америки «так собі», не маючи певного в Америці занятя. Бо роботи не найдуть, а хоч найдуть, то при ній розхорують ся і відтак не знають що робити, бо вертати нема за що, а до роботи нема сил і ті люди стають тягаром своїх знайомих, часто незасібних людей. Тож на мою думку ліпше би було, щоб наші люди їхали на роботу до Прус, а ті, що хотіли би лекшим способом заробити на хліб, най не їдуть на сліпо «не смитавши броду».

В Америці — в Пенсильванії вже похолодвіло і падав вже сніг 24. і 26. листопада.

Тут сніг счезає скоро. Про многи справи напишу Вам иншим разом.

— **Скликанє соймів.** Віденські днівники поінформовано, що імовірно вже віден з соймів не буде скликаний. Делгації зберуть ся на дальші наради дня 10. січня, а державна рада в половині марця. До того часу відбудуть ся вибори до соймів.

— **Стипендії.** На засіданю виділу Наук. тов. ім. Шевченка дня 5. грудня надано три зворотні підмоги з фонду пок. А. Бончевського отсім петентам: 1) Василеві Гладкому, студ. філ. в Чернівцях, 200 К. 2) Антонові Крижановському, студ. філ. у Львові, 100 К. 3) Андрівві Музиці, студ. філ. у Львові, 100 К.

— **З життя катеринославської „Просьвіти“.** Дня 6. грудня відбули ся загальні збори тамошної „Просьвіти“. Приймали нових членів, а далі розв'язували дуже трудні питання, — як побільшити грошові засоби товариства та поширити просьвітню діяльність. До сього часу працювала тільки драматично-співоча секція, котра уряджувала вистави; не завжди успішні з матеріяльного боку. Рада товариства не могла часто збирати ся через байдужість членів, котрих не притягали ніякі запросини. Про якусь енергічну просьвітню роботу ніхто не думав. Копти витратили ся, членські вкладки перестали вступати до скарбниці. Натомість завела ся недостача. А тут знято було будинок, приладнали сцену у салі задля вистав, намірили ся дещо перероблювати... Гріш потрібен. Збори ухвалили по змові, власними коштами покрити недостачу, а далі розпочати зібравя лекційні, драматичні, співочі, котріб приваблювали прихильників українства і збільшували число членів товариства. Найперші надії покладають ся на наукові лекції. Складено комісію, яка організує сю справу. Доручено бібліотечній комісії пильніше дбати про складанє бібліотеки, звернути ся в сій справі з прошенем до видавців, видавництв та поодиноких осіб, допомогти книжками як не дурно, то на борг. А час добрий.

— **Премію 2.000 К** визначує президія краєвої Дирекції скарбу за притриманє вломників до каси уряду податкового в Борщеві і за указку, яка би могла улекшити притриманє; а також премію в висоті 5% відшуканих грошей. Розділ премії застерігає собі краєва Дирекція скарбу. Ніяких зажалень що до розділу премії не допускає ся.

— **Нове просьвітне товариство.** В Київї заложено нове товариство. Мета єго — розповсюженє поміж народом низшої, середньої і висшої освіти на Київщині, Волині, Поділї, Чернігівщині й Полтавщині. Товариство має

Матеріяли до історії зносин Галичан з Буковинцями.

Ч. 90.

Лист Осипа Барвінського до Із. Воробкевича, писаний 5. XI. 1868.

(Дальше).

Твою повістку або лучше образокъ въ житя „надъ Бистрицею“ ажъ дуже хочеть мені переробити її въ оповіданя. Та тількиж мене дуже вспинає та невідомість Гуцульського житя, їх сторінъ та поведенцій, мовлявъ. Що до одежі то купивъ я собі «о костюмахъ руського народа», описанє Головацького и звідтамъ почерпаю строї й одежі Гуцулівъ. Звати мнї однаковожъ треба и ще й про Циганівъ, якъ вони міжъ Гуцулами живуть, чи довго перебувають, чи не посвяляють ся хатами міжъ Гуцулівъ по селахъ, чи не наймаютьця въ яку службу въ Гуцулівъ? Объ тому всему, сподіюся, обучишъ ти мене найлучше. Я сподію ся, що Ти уволишъ волю нашу та не будешъ, загнущи руки, сидіти, а возьмешся до чого небудь. Жиючи міжъ Гуцулами маешъ широкє поле до повістярства, їхъ житя буйне, житя опришківъ въ Кобилиці та Джуржувані, чи якъ тамъ зовутця ті недавні ва-

тажки опришківъ; призбравши собі доволі оповіданъ про нихъ міжъ народомъ — маешъ нову спосібність заявити идею народню — бажаня волі.

Або хотьби кинувшись на козаччину попадешъ не на оденъ тематъ гарний до повісти, роману обширного. На полю козаччини багато, дуже багато помоглабъ тобі літопись Величка въ II: томахъ, обширна літопись, похожа більше на исторію, починаючи въ Богданомъ Хмельницкимъ, а кінчить вже геть за Мазепою. — Декотрі польські літописі можу тобі вижичити въ библиотечі Дідушицького, отъ якъ би Літопись Іерлича; але Величка нігде тутъ не вижичати. Хтївши треба купити собі. Такожъ літописі румунські можуть тобі дуже багато помочи.

Писучи однаковожъ повісти, забувай завжди мати на оці спосібъ повістярський Вальтер-Шкота. Вінъ одианъ, після котрого теперъ судять всі теперішні повісти й романи. Якъ би тобі треба було Богдана Хмельницького Костомарова, то мігъ би я тобі вижичити; теперъ позичивъ я твовму братови Григорию.

У насъ теперъ нічого такъ нового не чувати — я теперъ трохи хорий, сиджу в дома та перечитую то подорожи въ чорногору, то про убрания чорногорцівъ й що лишъ можу подібати, щобъ було потрібне до обробленя твоеї повістки та мотаю все на вусъ. Однаковожъ найлучшебъ було мені читати те, звідкіля ти

черпавъ свою повістку, бо завжди можна зъ відтамъ щось стійнішого й щось дотичнішого тої повісти почерпнути, якъ загальні описи подорожей по чорногорі. Не знаю я, які то книжки, що ти зъ нихъ поперечитувавъ матеріялъ до своєї повісти, однаковожъ хотїлобъ ся мнї ще читати Montenegro und die Montenegriner Караджича — котрі я не можу відшукати въ библиотечі Универзитецькій, бо не знаю докладно титулу, а властиво видавця (бо Караджичъ тамъ псевдонимомъ підписався); знаю тільки, що се въ Аргсбурзі 1841 р. вийшло въ якімись зборнику етнографічному. Якъ би ти тамъ де довідався про се діло, то прошу тебе ласкаво, мене про се увідомити.

Олександро, що професорує въ Бережанахъ, засилає тобі свій поклінъ и обіщює тебе навідати своємъ листомъ, — Володимиръ такожъ засилає своє почтеніє; й я засилаю свій низький поклінъ, цілюючи тебе сердешно, остаюсь все твоїмъ щиримъ товаришомъ и ріднимъ братомъ, котрий Тебе просить не забувати на него своїмъ теплимъ словомъ

Осипъ Барвінський.

Львівъ, 5-го Падолиста 1868.

відкривати: 1) низші школи, відповідно до найновіших вимог педагогіки, 2) середні — нових типів, 3) народний університет та загально-просвітні й низші спеціальні школи. Сеж тов-о має впоряджати лекції, реферати і публичні курси. Організатори тов-а: професори В. Перетц, С. Навашін, І. Єгоров, Ф. Де-ла-Барт, адв. Л. Слуцький, Г. Александровський і В. Костецкий.

— **Остання мода.** Кравецький розум силує ся придумати що року щось нового в області ноші для обох полів людського роду. Кузнею моди є Париж. Там установляють моди, а шануюча ся людина має приміняти ся що року до видумок париских кравців і кравчих. Про жіночу моду небезпечно й згадувати. Хто має вибагливу жіночку, відчуває діймаючо ту останню моду що сезону і що року. Між Русинками на щастя небогато тої породи людей, що би придержували ся останньої моди, бо й нема за що справляти три-чотири рази до року модної сукні. Сьмішна собі та мода у жінки, а ще сьмішніша у мужчин. Вона також змінє ся що року. Одного року мужеска ноша — пристаюча до тіла, що аж гузики тріщать, другого широчезна як море, третього знова вузка в горі а широка у споді, четвертого противно, широка вгорі а вузка сподом. Крім ширини змінюють ся також що року закладки, коввіри, гузики ітд. Сегорічна мода мужеского строю є прямо комічна. Дефініція єї: в горі тісно запнята, а долом широка як спідвиця. Такого крою були літні убраня, так само виглядають і зимові нагортки. Сподом вони широкі і фалдують ся. Задна розпірка дійшла до максимум і сягає майже до пояса. На перший погляд пізнати, хто має новомодну загортку, а хто доношує минулорічну або ще старшу. Чи крій строю змінє ся для практичності в ношеню? Ні, лише кравець мусить дбати про себе. Бо колиб моди не змінювано, то неоден „гого“ не уважав би за потрібне справляти собі нове убрание.

— **Дрібні вісті.** У Львові помер радник двора Антін Абгар Єгерман, б. управитель галицького фонду пропінацийного, в 55. році життя. — В Мокротині застрілив ся ученик IV кл. рускої гімназії у Львові, 18-літній Александер Решетилевич, син місцевого пароха. Причина самоубійства невідома.

Оповідки.

— **Іменоване.** Краєва рада шкільна іменовала заступника катехита в III гімназії у Львові, о. Василя Лициняка, катехитом в VII гім.

— **3 перемискої єпархії.** Відзнаки крилошанські дістали оо.: Анатоль Козакевич в Бистриці, Николай Несторович в Татарях, Александер Паславский в Лежайску, Иван Гомза в Молодичу, Лев Саночий в Мякиши, Петро Годованський в Суховолі. — Містодеканом нижанківським іменованій о. Михайло Жарский, парох в Цикові. — Завідательства дістали оо.: Михайло Дяк в Дамівці і Ем. Вахнянин в Турочках. — Правительство дозволило на платню з рел. фонду для сотрудників в Тростянці, дек. яворівського, для Опакі і Болянович.

— **3 Перемишля.** В неділю 15. с. м. відбудуть ся о год. 3 по полудни в салі „Народного Дому“ перші заг. збори Читальні „Просвіти“. По отвореню, поясненю статутів, вибіс членів і виборі виділу слідує вокально-музичний концерт. Вступ на концерт вільний.

— **Звіт тов-а торговельно-промислового „Соціального Базару“** стоваришени зареєстрованого з обмеженою у Львові, за місяць падолист 1907. Торг в падолисті був о 867 К 57 с більший від падолистового торгу минулого року. На уділі вилинуло в падол. 145 К. Стан уділів з 30/XI 1907 2.601 К. На щадницю вплинуло 644 К, винято 200 К. Стан вкладок з 30/XI 1907 10.788 27 К. Стан резерв. фонду з 30/XI 1907 148 К. Уділ виносять 25 К, випсове 2 К, стоп. проц від вкладок 5%. Дальші члени товариства є: Вп.: о. П. Кмить проф. гімн в Дрогобичи з 1 уділом, о. Істерович з 1 уділом, Вол. і Гр. Криські вл. дібр з Попелі по 1 уділ., Ст. Герусинський учитель з Львові з 1 уділ., Вол. Дутка інженер з Загіря з 1 уділом, Ол. Ерема ц. к. проф. гімн. в Перемишлі з 1 уділ. Всіх членів є доси 75 а 124 деклярованими уділами на суму 3.100 К.

Заходом Товариства вийшла нова серія VIII. карток сьвяточних по 6 і 8 с, картка кольорована герб до вишиваня по 20 с і портрет герб Лев і св. Михайло кольорований до вишиваня по 1 К, в рамках за склом по 3 К. Дирекція.

Телеграми

з дня 11. грудня.

Відень. На вчерашнім засіданю палати послів повідомив през. Вайскірхнер, що при доповняючій виборі до бюджетової комісії вибрано п. Стапінського. — Внесенє поставив між иншими пос. В. Охримович в справі школи вправ при учит. семінарії в Заліщиках. — Інтерпеляції внесли між иншими: п. Старух в справі увільнення бідних учеників в Галичині від плачення залізничних карт; пос. Стахура в справі одного засуду в Комарні; пос. Трильовський в справі заведеня правит. комісарів в гал. містах; пос. о. Ониськевич в справі поступованя концевіста староства, Зелінського і в справі урядованя старости Річчого в Старім Самборі; пп. Т. Окуневський і А. Бачинський в справі складу дерева в Городенці; пос. Цеглиньський в справі удержавленя поштового уряду в Н. Торці; п. Петрицький в справі конфіскації ч. 246 своіх „Гайдамаків“; п. Охримович в справі інтервату для учительських кандидатів при семінарії в Заліщиках; пос. Бачинський в справі поступованя прокуратури в Станиславові і староства в Товмачи; пос. Колеса в справі загрожуючій кризи робітничої з причини повороту робітників в Америку до Галичини; пос. Бачинський в справі надужить слідчого судії в Самборі; пос. Петрушевич в справі відмови знижок ціні їзди для робітників, яку практикують дирекції залізниць в Кракові і Львові; пос. Стахура в справі ухвал громадської ради з Радлович, які засистувало староство в Самборі.

По бесідах кількох послів палата прийняла значною більшістю голосів наглість внесеня в справі австро-угорської угоди, почім приступлено до мериторичної дискусії над сим внесенєм. Промовляли пос. Реннер (соц.) проти внесеня, пос. Діріх (чес. аграр.) і Габель (своп.) за угодою і пос. Шукле (Словінець) проти. На тім перервано дискусію до ині.

Будапешт. Угорський сойм перейшов вчєра до подрібної дискусії над автономічною цдовою тарифою. Обструкція хорватских послів вже не зможе недопустити до ухвали сєго закона.

Тегеран. В Тебріс (в Персії) замордовано начальника поліції.

НАРОДНА ГОСТИНИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 16. с. м.: Василь Лаврецький, Варяж; Мих. Дацко, Малийська Воля; Теофіл Подольський, Сянок; Семен Вандж, Варяж; Павло Бричковський, Варяж; Николай Голишевський, Варяж; Тома Голишовський, Варяж; Мих. Мельник, Самбір; Волод. Медведкий, Краків; о. Адріанович, Бахір; Калимон Мих. о. Мінко Петро, Шнірив; Федун Прокип, Вас. Вовк, Ів. Семенюк, Шнірив.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

„Псалтиря розширена“

в дусі християнської молитви і пр. для ужитку церков. і молитвенного, поручена всіма трома Ординариями. — В оправі 4 кор., брошурована 3 кор. 50 сот. Висилає за попереднім присланєм гроший, або посліплатою: А. Слюсарчук, парох Рунгури, п. Печеніжин.

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.
Нова сензаційна програма.

від 1. до 15. грудня 1907.
Щоденно о год. 8. вечер представлєне. В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєне. Білєти вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.
Банку
Гіпотечного
купувє і продає
вські
папєри цінні
і **МОНЕТИ**
по найдешевшій курсі денним не числячи ніякої провізії.

СОКІЛ Шутки можна набувати в „Соціальному Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях вкраю.

Розклад залізничних поїздів
важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Рашєва	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломні	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50†
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	12:40	1:47	4:50	8:20
Брухович	10:05†	—	3:2	5:30	9:35†
Зімної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Рашєва	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:4†
Черновець	—	—	—	—	2:5†
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломні	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:2†	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:5†
Любіня	6:0†	9:05	2:10†	4:30	10:5†
Рава рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34†
Брухович	9:05†	12:41†	3:45	7:10	11:35†
Зімної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і сьвята означені †. — в неділі і сьвята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і сьвята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.